

Джерела та література:

1. Кравченко Ю. Рынок ценных бумаг в вопросах и ответах : учеб. пособие / Ю. Кравченко. – К. : Никос-Центр; Эльга, 2003. – 528 с.
2. Лялин С. В. Корпоративные облигации: мировой опыт и российские перспективы / С. В. Лялин. – М. : ООО «Дэск-Пресс», 2002. – 336 с.
3. Мельник В. А. Ринок цінних паперів : довідник керівника підприємства / В. А. Мельник. – К. : ВІРА-Р, 1998.
4. Охріменко О. Ринок корпоративних облігацій України на фоні ринків країн, що розвиваються / О. Охріменко // Ринок цінних паперів України. – 2004. – № 47. – С. 50.
5. Суторміна В. М. Фінанси зарубіжних корпорацій : підруч. / В. М. Суторміна. – К. : КНЕУ, 2004. – 566 с.
6. U.S. Corporate Bond Market: A Review of Third-Quarter 2011 Rating and Issuance Activity 4 October 26, 2011 : [Електронний ресурс]. – Режим доступа : www.fitchratings.com

Бочило Т.М.**УДК 658.334.7****СУТНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО
ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК**

Постановка проблеми. На сьогодні більшість переробних підприємств аграрного сектору відчувають гостру нестачу власних коштів для повноцінного розвитку виробничої діяльності. Низький рівень матеріально-технічного забезпечення переробних підприємств АПК робить неможливим розширення виробництва за рахунок використання лише власних ресурсів. Ефективний розвиток переробних підприємств АПК здійснюється не тільки за рахунок власних, але і за рахунок залучених коштів, в тому числі інвестицій. В забезпеченні ефективного розвитку переробних підприємств АПК важливе місце займають інвестиції. Значна роль залучення інвестицій полягає в тому, що це дозволяє переробити сільськогосподарську сировину з меншими витратами та сприяти більш стабільному розвитку підприємств даної галузі.

Аналіз досліджень і публікацій. В економічній літературі є велика кількість наукових праць, в яких досліджується сутність інвестиційного забезпечення. Деякі аспекти інвестування та розвитку агропромислового комплексу України розглядали вітчизняні вчені, такі як Л.М. Борщ, О.М. Тарабукіна, Є.О. Ланченко, Н.В. Петруня, І.В. Шалигіна, О.О. Євтушевська, Г.О. Мазур, Т.В. Мацибора, Ю.М. Воробйов та інші.

Проте питання, пов'язані із проблемами інвестування та розвитку агропромислового комплексу України, залишаються розробленими недостатньо, а саме тому слід зазначити, що теоретичні і практичні питання інвестиційного забезпечення переробних підприємств АПК України потребують подальшого вивчення. Зокрема, це стосується таких аспектів, як визначення видів інвестування у переробній галузі; методики оцінки ефективності іноземних інвестицій, у т.ч. на рівні окремих підприємств продовольчого підкомплексу; визначення привабливості інвестиційного клімату для інвесторів в умовах фінансової кризи країни; обґрунтування інвестиційних проєктів за участю іноземного капіталу.

Більш поглибленого вивчення потребує інвестиційний клімат держави; інвестиційний ринок та доходи агропромислового комплексу України, організаційно-економічний механізм інвестування в галузях продовольчого підкомплексу, окремих підприємств харчової промисловості та переробки сільськогосподарських продуктів; управління інвестиційними процесами в АПК.

Виділення проблеми в загальному вигляді. Проблеми, які досліджувались стосовно інвестиційного забезпечення переробних підприємств АПК в Україні актуальні протягом усього періоду незалежності нашої країни. Комплексно і інтегративно сутність інвестиційного забезпечення ефективного функціонування переробних підприємств АПК не визначена. Розвиток переробних підприємств АПК, як і інших галузей народного господарства, потребують ефективного створення системи державного інвестування, яка має вагоме значення для економічного розвитку країни.

Постановка задачі. Мета написання статті – теоретико-методологічне обґрунтування сутності інвестиційного забезпечення переробних підприємств АПК в умовах ринкової економіки. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити **завдання:**

- обґрунтувати сутність інвестиційного забезпечення переробних підприємств АПК через аналіз досліджень сучасних вчених-економістів з розглядом теоретичних положень щодо інвестиційної діяльності;
- дослідити позитивні та негативні риси ефективності забезпечення інвестиціями переробних підприємств АПК та виділити напрями їх вдосконалення;
- виявити специфічні галузеві ризики в переробних підприємствах АПК та розробити методичну базу щодо їх обмеження;
- удосконалити механізм підвищення ефективності інвестиційного забезпечення переробних підприємств АПК.

Основні результати дослідження з поясненням. Умовою розвитку переробних підприємств АПК є ефективне забезпечення інвестиційними ресурсами (відсутність яких призвела до негативних явищ в аграрному виробництві).

В сучасному вигляді переробні підприємства АПК є інвестиційно-непривабливими через специфіку їхньої господарської діяльності. Виробництво продукції і результат від її реалізації напряму залежить від кількості і якості продукції сільськогосподарських підприємств, які в свою чергу виступають постачальниками для переробних підприємств АПК. Тобто результат діяльності переробних підприємств взаємопов'язаний з виробничим процесом сільськогосподарських підприємств. Замкнений цикл виробничого процесу у досліджених підприємствах пов'язаний із сезонними особливостями аграрної сфери, що має значний ризик для інвесторів. Поряд із цим в переробних підприємствах АПК існують труднощі, пов'язані із реалізацією виробленої продукції, оскільки такі підприємства, переважно, не мають власну мережу збуту виробленої продукції або не налагоджені стійкі договірні відносини з торговельними структурами. До того ж, в переробних підприємствах АПК передача продукції на переробку є складовою технологічного процесу, а за рахунок недостатньої кількості сучасного обладнання, будівель, споруд збільшується ризик відсутності у інвесторів ліквідного забезпечення інвестицій. За рахунок цих факторів, переробні підприємства АПК не в змозі, при потребі, надати гарантії через нестабільний фінансовий стан.

Таким чином, дослідження науково-практичних питань розвитку інвестиційного забезпечення ефективного функціонування переробних підприємств АПК України є актуальною проблемою.

Інвестиційна непривабливість переробних підприємств АПК зумовлена наступними причинами:

1. Обсяг виробничої потужності переробних підприємств АПК залежить від сільськогосподарського виробництва, на яке в свою чергу впливають сезонні особливості і природно-кліматичні умови;
2. Відсутність у інвесторів ліквідного забезпечення інвестицій;
3. Проблеми пов'язані із реалізацією продукції переробними підприємствами АПК;
4. Переробні підприємства АПК не відповідають потребам інвесторів у забезпеченні інвестиціями;
5. Нестійкий фінансовий стан аграрних підприємств.[2]

На мій погляд переробні підприємства АПК є суб'єктами, що мають найголовніший вплив на інвестиційний процес в галузі. Виділемо декілька пріоритетних напрямків розвитку інвестиційного забезпечення ефективного функціонування переробних підприємств АПК:

- формування державної політики залучення інвестицій;
- пріоритетність залучення інвестицій на розвиток сільських територій;
- активізація діяльності підприємств в галузі залучення інвестицій.

Умовою розвитку переробних підприємств АПК є наявність механізму формування, розподілу та перерозподілу інвестиційних ресурсів. Цією системою є фінансовий ринок держави та його основні складові: фондовий ринок, банківський сектор, ринок страхових та фінансових послуг. Основною умовою виникнення ринкових відносин є наявність їхніх суб'єктів та об'єктів. З одного боку, в Україні та за її межами сформувалися або перебувають на стадії формування суб'єкти, готові інвестувати кошти в українське АПК. Але, з іншого боку, відсутність інвестиційних відносин у потрібному об'ємі надає можливість стверджувати, що українські підприємства АПК не здатні вступити до цих відносин та залучити інвестиційні кошти.

Інвестиційна привабливість держави та окремих територій складається з інфраструктурних та макроекономічних умов, але в умовах самофінансування та самоокупності питання залучення інвестицій до конкретного підприємства може бути вирішене тільки його керівництвом. Для держави сукупність інвестиційно-привабливих та ефективних аграрних підприємств це інвестиційно-привабливі території з підвищенням загального інвестиційного іміджу країни. Зв рахунок цього фінансові інвестиції відіграють найважливіше значення, оскільки, незважаючи на наявні державні програми розвитку АПК та визнання його пріоритетності, тільки фінансовий ринок може оцінити перспективи галузі і спрямувати інвестиційні потоки до неї.

Одним з найважливіших чинників вирішення проблем розвитку переробних підприємств АПК є інвестиційні потоки до галузі та інвестиційна діяльність держави. Використання власних резервів галузі не сприяє належному розвитку даної сфери, тому залучення інвестицій має важливе значення для переробних підприємств АПК. Також вагоме значення для галузей переробної ланки агропромислового виробництва мають прямі інвестиції довгострокового характеру. Ці інвестиції забезпечують впровадження сучасних або перспективних технологій, сприяють зниженню витрат на одиницю продукції і раціональне використання сировинної бази АПК України. [4]

Головне, це не зменшувати інвестиційні програми і програми оновлення та розширювати потужності галузі, які виробляють продукти харчування й ресурси до них. На сьогодні аграрна сфера і харчова промисловість може стати основною галуззю, яка може надати експортну виручку, тому потрібно зосередити інвестиційні вклади в цю галузь, для подальшого розвитку нашої країни.

Стримуючими факторами розширення обсягів інвестування в розвиток переробних підприємств АПК є:

- велике податкове навантаження на товаровиробників;
- критичний стан виробничих фондів галузей АПК;
- недостатній рівень доступних кредитів банківської системи.

Подолання негативного впливу регіональних факторів на інвестиційну активність можливе при реалізації інвестиційної стратегії, пов'язаної з формуванням сприятливого інвестиційного клімату і вдосконаленням механізму залучення і реалізації інвестицій в переробні підприємства АПК.

На державному рівні для АПК України повинна чітко визначеність пріоритетних галузей виробництва та першочерговість в залученні інвестиції. Одним з критеріїв доцільності такого вибору є можливість

досягнення ланцюгової реакції господарської активності й економічного росту всього агропромислового комплексу.[7]

В сучасних умовах для розвитку агропромислового комплексу вирішальне значення мають наявні, але не використані резерви підвищення ефективності:

- впровадження інвестиційного кооперування у формі спільних підприємств галузі;
- впровадження і реалізація фінансово-економічних важелів регулювання інвестування;
- впровадження інвестиційно-інноваційної моделі розвитку галузі;
- подальший розвиток ринкових відносин в даній сфері та продовольчого експортного потенціалу регіону;
- підвищення дієвості нормативно-правової бази.

Активізація інвестиційної діяльності потребує впровадження організаційних, правових та економічних заходів для забезпечення ефективного державного регулювання інвестиційної діяльності. Реалізація цих заходів з боку держави сприятиме покращанню інвестиційного забезпечення переробних підприємств АПК, що і буде одним із шляхів підвищення ефективності інвестиційного забезпечення переробних підприємств в удосконаленні технології управління інвестиційною діяльністю.

Висновки та пропозиції для подальших наукових розробок даної тематики. Проаналізувавши сутність інвестиційного забезпечення ефективного функціонування переробних підприємств АПК, можемо зробити висновки з вище вказаного:

1. Інвестиційне забезпечення ефективного функціонування підприємств – це забезпечення підприємств залученими коштами та їх еквівалентами для зменшення витрат та стабільного розвитку підприємств.

2. Для обмеження підприємницьких ризиків, підприємствам АПК слід створити формування внутрішнього страхового фонду з метою максимального обмеження ризиків продажу на ринку сільськогосподарської продукції.

3. Сутність інвестиційного забезпечення ефективного функціонування підприємств потребує впровадження організаційних, правових та економічних заходів для забезпечення ефективного державного регулювання інвестиційної діяльності; реалізація цих заходів з боку держави сприятиме покращанню інвестиційного забезпечення переробних підприємств АПК, тому потрібно підвищити дієвість нормативно-правової бази нашої країни.

4. Важливо не скорочувати інвестиційні програми і програми оновлення та розширення потужностей, щодо галузей, які виробляють продукти харчування й ресурси до них. Аграрна сфера і харчова промисловість може стати основною галуззю, яка може надати експортну виручку, тому потрібно зосередити інвестиційні вклади в цю галузь, для подальшого розвитку нашої країни.

Перспективи подальших наукових розробок в даному напрямку пов'язані з ефективним функціонуванням переробних підприємств аграрного сектору України.

Джерела та література:

1. Бондар М. І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю : монографія / М. І. Бондар; ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2008. – 256 с.
2. Бородіна О. Сільський розвиток в Україні: проблеми становлення / О. Бородіна, І. Прокопа // Економіка України. – 2009. – № 5. – С. 59-67.
3. Геєць В. М. Макроекономічна оцінка грошово-кредитної та валютно-курсової політики України до і під час фінансової кризи / В. М. Геєць // Економіка України. – 2009. – № 2. – С. 5-23.
4. Гилка М. Д. Іноземні інвестиції як одне з джерел відтворення основного капіталу в сільськогосподарських підприємствах / М. Д. Гилка // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2010. – № 1. – С. 57-65.
5. Запатріна І. В. Розвиток системи державного капітального інвестування в Україні / І. В. Запатріна // Фінанси України. – 2009. – № 4. – С. 53-64.
6. Захарін С. Заощадження та інвестиції в корпоративному секторі України в контексті макроекономічного розвитку / С. Захарін // Економіка України. – 2009. – № 5. – С. 36-45.
7. Ігнатенко А. В. Інвестиційне регулювання інноваційне регулювання інноваційної діяльності за умови забезпечення оптимального рівня економічної безпеки України / А. В. Ігнатенко, В. Г. Кабанов, О. І. Харченко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 4. – С. 33-40.
8. Касич А. О. Розвиток інвестиційно-інноваційних процесів в Україні: джерела, оцінка, перспективи : монографія / А. О. Касич; Кременчуцький держ. політехн. ун-т ім. М. Остроградського. – Кременчук : Кременчуцька міська друкарня, 2008. – 406 с.
9. Косова Т. Д. Фінансові інститути в системі управління інвестиційним процесом : монографія / Т. Д. Косова; Донецьк. нац. ун-т екон. і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Донецьк : Норд-Прес, 2008. – 338 с.
10. Мацибора Т. В. Іноземні інвестиції в АПК України : монографія / Т. В. Мацибора. – К. : ННЦАЕ, 2008. – 186 с.
11. Ярема Л. В. Аспекти побудови економічного механізму інтеграції на підприємствах агропромислового комплексу / Л. В. Ярема // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 2. – С. 115-122.